

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ BANKI
NATIONAL BANK OF AZERBAIJAN REPUBLIC

MİLLİ BANKI
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI

AZN \$ ₣ ₩ ₪
№ 8 (42) 8/2003

M Ü N D Ö R İ C A T / C O N T E N T S

1. Əsas makroiqtisadi göstəricilər / Main macroeconomic indicators

1.1. Makroiqtisadi göstəricilər Macroeconomic indicators	2
1.2. Qiymət indeksləri Price index	3
1.3. Tədiyyə balansı Balance of Payments	4
1.4. Xarici ticarət Foreign Trade	5

2. Əsas pul-kredit göstəriciləri / Main monetary indicators

2.1. Pul icmali Monetary survey	6
2.2. Pul kütləsi Money supply	7
2.3. Yenidən maliyyələşdirmə dərəcələri Refinancing rates	8
2.4. Milli Bankın məcburi ehtiyat normaları Reserve requirements of NBA	8
2.5. Manatin ABŞ dollarına nisbətən rəsmi məzənnəsi Official rate of manat against US dollar	9
2.6. Tədavüldə olan dövlət qısamüddətli istiqrazları Data on Government short-term T-bills in circulation	10
2.7. Respublika üzrə kassa dövriyyəsi Cash circulation on the Republic	11

3. Maliyyə bazarı / Financial market

3.1. Depozit və kreditlər üzrə orta faiz dərəcələri Average interest rates on deposits and credits	13
3.2. İqtisadiyyata kredit qoyuluşları Credits to the economy	14
3.3. Kommersiya banklarının kredit qoyuluşları haqqında məlumat Information on the credits of commercial banks	15
3.4. Cəlb olunmuş əmanətlər və depozitlər Savings and deposits attracted	16
3.5. Əhalidən cəlb olunmuş əmanətlərin banklar üzrə strukturu Allocation of savings attracted from the population among banks	17
3.6. Xarici valyuta bazarı Foreign currency market	17
3.7. Manatin xarici valyutalara nisbətən çapraz məzənnələri Cross rates of manat against foreign currencies	18
3.8. Nağd valyuta əməliyyatlarının həcmi və məzənnələri Volume and rate of cash operations	19

4. Kredit təşkilatlarının göstəriciləri / Indicators of credit organisations

4.1. Bank sistemi haqqında məlumat Information on the banking system	20
4.2. Bank aktivlərinin və passivlərinin strukturu Banking assets and liabilities concentration	21

5. Ödəniş sistemləri / Payment systems

5.1. Ödəniş sistemlərinin əsas göstəriciləri / Key indicators of Payment systems	22
Metodoloji izahatlar Methodological explanation	23

1. Əsas makroiqtisadi göstəricilər / Main macroeconomic indicators

*Cədvəl 1.1. Makroiqtisadi göstəricilər**Table 1.1. Macroeconomic indicators**mldr.man. / bln.man.*

	2000-ci il Y2000	2001-ci il Y2001	2002-ci ilin yanvar- avqustu January- August, 2002	2002-ci il Y2002	2003-cü ilin yanvar- iyulu January- July, 2003	2003-cü ilin yanvar- avqustu January- August, 2003
Ümumi daxili məhsul Gross domestic product (GDP) <i>əvvəlki ilin müvafiq dövründə nisbətən, %-la</i> <i>compared with the same period of previous year, %</i>	23591 111.1	26578 109.9	19398.4 109.4	29602.0 110.6	19211.4 110.1	22612.5 110.1
Sənaye məhsulunun hacmi Volume of industry production <i>əvvəlki ilin müvafiq dövründə nisbətən, %-la</i> <i>compared with the same period of previous year, %</i>	16681.0 106.9	17626.8 105.1	11585.3 102.3	19742.1 103.6	13314.6 105.0	15375.5 105.0
Əsas kapitala investisiya Capital investments <i>əvvəlki ilin müvafiq dövründə nisbətən, %-la</i> <i>compared with the same period of previous year, %</i>	4839.1 103.0	5649.2 117.1	6061.9 188.8	10292.8 182.2	8860.0 168.1	10476.9 175.0
Kənd təsərrüfatı məhsulları Volume of agriculture production <i>əvvəlki ilin müvafiq dövründə nisbətən, %-la</i> <i>compared with the same period of previous year, %</i>	5303.4 112.1	5893.6 111.1	4486.8 105.1	6355.7 106.4	3901.2 102.5	4758.6 103.0
Yük dövriyəsi, mln. ton km Freight by transportation means, mln. t km <i>əvvəlki ilin müvafiq dövründə nisbətən, %-la</i> <i>compared with the same period of previous year, %</i>	20259 121.2	24918 123.0	13034.3 110.0	20200.0 109.6	12500.0 110.3	14300.0 108.4
Pərakəndə əmtəə dövriyəsi Retail trade-turnover <i>əvvəlki ilin müvafiq dövründə nisbətən, %-la</i> <i>compared with the same period of previous year, %</i>	10599.4 109.8	11877.4 109.9	8787.2 109.1	13442.3 109.6	8637.0 109.9	9902.9 110.1
Pullu xidmətlər Paid Services <i>əvvəlki ilin müvafiq dövründə nisbətən, %-la</i> <i>compared with the same period of previous year, %</i>	2385.9 105.8	2488.6 105.6	1742.6 106.1	2659.0 107.1	1673.1 110.4	1923.6 110.7
Büdcənin gəlirləri Budgetary revenues <i>əvvəlki ilin müvafiq dövründə nisbətən, %-la</i> <i>compared with the same period of previous year, %</i>	3577.3 127.8	3919.5 109.7	2823.1 121.6	4551.2 116.1	3107.6 133.7	- -
Büdcənin xərcləri Budgetary expenditures <i>əvvəlki ilin müvafiq dövründə nisbətən, %-la</i> <i>compared with the same period of previous year, %</i>	3819.0 117.2	4032.9 105.6	2801.9 122.6	4658.6 115.5	3215.0 129.7	- -
Kəsir (-) / Profisit (+) Deficit (-) / Proficit (+)	-241.7	-113.4	-74.2	-107.4	-107.4	-
Büdcə kəsirinin/profisitinin ÜDM-da xüsusi çəkisi, %-la State budget deficit/proficit as a share of GDP, %	1.0	0.4	0.4	0.4	0.6	-
Əhalinin nominal pul gəlirləri Nominal income of population <i>əvvəlki ilin müvafiq dövründə nisbətən, %-la</i> <i>compared with the same period of previous year, %</i>	17556.8 108.8	19381.8 110.4	11690.9 108.8	21169.9 111.4	13050.2 112.3	14988.8 112.8
Nominal orta aylıq əmək haqqı, manat Nominal average monthly wage, manat <i>əvvəlki ilin müvafiq dövründə nisbətən, %-la</i> <i>compared with the same period of previous year, %</i>	221.6 120.2	260.0 126.7	308.8 121.4	312.9 121.2	373.5 121.4	376.3 121.5
İstehlak qiymətlərinin indeksi / Consumer price index <i>əvvəlki ilin dekabrına nisbətən, %-la</i> <i>compared with december of previous year, %</i> <i>əvvəlki ilin müvafiq dövründə nisbətən, %-la</i> <i>compared with the same period of previous year, %</i>	102.2 101.8	101.3 101.5	100.9 102.4	103.3 102.8	99.5 102.0	99.2 102.0
İstehsalçıların qiymət indeksi / Producer price index <i>əvvəlki ilin dekabrına nisbətən, %-la</i> <i>compared with december of previous year, %</i> <i>əvvəlki ilin müvafiq dövründə nisbətən, %-la</i> <i>compared with the same period of previous year, %</i>	108.6 127.4	94.8 101.8	97.5 94.3	107.2 97.7	112.5 118.7	113.1 119.2

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistikası Komitəsi / Source: State Committee on Statistics of Azerbaijan Republic

*Cədvəl 1.2. 2003-cü ilin avqust ayında qiymət indeksləri, %**Table 1.2. Price index in August, 2003, %*

	2003-cü ilin avqustu August 2003			Yanvar-avqust əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən	
	Əvvəlki aya nisbətən	Əvvəlki ilin Compared with			
		avqustuna nisbətən	dekabrına nisbətən		
		August of previous year	December of previous year	January-August compared with the same period of previous year	
İstehlak qiymətlərinin indeksləri / Consumer price index o cümlədən: / out of which:	-0.3	1.6	-0.8	2.0	
ərzaq məhsulları, içkilər, tütün / food products, beverages, tobacco	-0.4	2.2	-1.2	2.8	
qeyri ərzaq malları, xidmətlər / non-food products, services	-0.1	0.6	-0.1	0.6	
qeyri ərzaq malları / non-food products	-0.1	1.2	0.0	1.1	
ərzaq və qeyri-ərzaq malları / food and non-food products	-0.3	2.0	-0.1	2.4	
xidmətlər / services	0.0	-0.2	-0.2	-0.3	
Sənayenin topdansatış qiymət indeksi / Industry Price index ondan: / out of which:	0.6	22.5	13.1	19.2	
Mədənçixarma sənayesi və karxanaların işlənməsi Field extraction o cümlədən: / out of which:	1.2	30.7	12.1	25.4	
neft və qaz hasilatı / oil and gaz extraction	1.2	30.7	12.1	25.4	
ma'dənçixarma sənayesi və karxanaların işlənməsi Field extraction	0.6	5.1	6.1	3.0	
Emal sənayesi / Processing industry ondan: / out of which:	-0.4	18.9	19.1	15.6	
qida məhsulları, içki və tütün Food products, beverages and tobacco	-2.9	2.3	4.8	-3.8	
Toxuculuq məmulatları / textiles	0.0	1.5	1.1	1.8	
koks və neftayırma məhsulları Products of oil processing	0.0	32.0	32.0	28.1	
kimyəvi maddə, məhsul və liflər Chemical matter, product and fiber	0.5	12.3	8.5	9.2	
metallurgiya / metallurgy	-0.6	9.9	7.8	9.3	
Elektrik enerciyi, qaz və su təchizatı Electric power, gas and water supply	0.1	-0.1	0.4	3.8	

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistikası Komitəsi / Source: State Committee on Statistics of Azerbaijan Republic

Cədvəl 1.3. Azərbaycan Respublikasının tədiyyə balansı
 Table 1.3. Balance of Payments of Azerbaijan Republic

mln. ABŞ dolları / mln. USD

	1999-cu il Y1999	2000-ci il Y2000	2001-ci il Y2001	2002-ci il II rüb 2Q, 2002	2002-ci il Y2002	2003-ci il I rüb 1Q, 2003	2003-ci il II rüb 2Q, 2003
Cari hesab Current Account	-599.7	-167.7	-51.7	-185.0	-768.4	-276.0	-453.6
Xarici ticarət balansı Foreign Trade Balance	-408.2	319.4	613.9	84.2	481.6	188.3	3.5
İxrac Export	1025.2	1858.3	2078.9	488.9	2304.9	674.9	681.2
İdxal Import	-1433.4	-1538.9	-1465.0	-404.7	-1823.3	-486.6	-677.7
Xidmətlər balansı Balance of services	-228.3	-224.6	-375.1	-203.0	-935.6	-378.7	-378.1
İxrac Export	256.8	259.8	289.8	100.0	362.1	104.4	97.8
İdxal Import	-485.1	-484.4	-664.9	-303.0	-1297.7	-483.1	-475.9
Gəlirlər Income	-44.9	-335.4	-367.2	-96.5	-384.7	-98.4	-128.3
Kredit (daxiləlmalar) Accounts receivable	33.9	55.9	41.5	8.0	37.1	12.7	23.3
Debet (ödəmələr) Accounts payable	-78.8	-391.3	-408.7	-104.5	-421.8	-111.1	-151.6
Cari transferlər Current transfers	81.7	73	76.6	30.3	70.4	12.8	49.4
Kapitalın və maliyyənin hərəkəti hesabı Capital and Finance Account	828.2	441.9	317.4	261.5	1051.5	319.8	595.3
Birbaşa investisiyalar Direct investments	355.4	29.1	220.1	277.9	1066.8	435.7	437.1
Neft bonusu Oil bonus	155.0	100.0	6.4	-	0.0	0.0	-
Digər investisiyalar Other investments	472.8	312.8	90.9	-16.4	-15.3	-115.9	158.2
Sair vəsaitlər Other money	-	-	-	-24.8	-86.6	-51.6	-30.3
Ehtiyat aktivlərin dəyişməsi, (- artım; + azalma) Change in reserve assets (- increase; + reduction)	-228.5	-274.2	-265.6	-51.7	-196.5	7.8	-111.4
Balans Balance	0	0	0	0	0	0	0

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Milli Bankı / Source: National Bank of Azerbaijan Republic

Cədvəl 1.4. Azərbaycan Respublikasının xarici ticarəti (tədiyyə balansı metodologiyası əsasən)
 Table 1.4. Foreign trade of Azerbaijan Republic (in accordance with balance of payments methodology)

	Əvvəlki illin müvafiq dövründə nishbatan, %-la	IXRAC EXPORT		İDXAL IMPORT		Ticarət balansının saldoşu Saldo of trade balance		
		o cümlədən: Out of which:		o cümlədən: Out of which:		o cümlədən: Out of which:		
		Əvvəlki illin müvafiq dövründə nishbatan, %-la	MDB dövlətlərinə nishbatan, %-la	Əvvəlki illin müvafiq dövründə nishbatan, %-la	Cəmi Total	Əvvəlki illin müvafiq dövründə nishbatan, %-la	Cəmi Total	
	Cəmi Compared with the same period of previous year, %	Uzaq xarici dövlətlərə nishbatan, %-la	MDB dövlətlərinə nishbatan, %-la	Əvvəlki illin müvafiq dövründə nishbatan, %-la	Uzaq xarici dövlətlərə nishbatan, %-la	Əvvəlki illin müvafiq dövründə nishbatan, %-la	Uzaq xarici dövlətlərə nishbatan, %-la	
	Total Compared with the same period of previous year, %	With foreign countries	With CIS Countries	Compared with the same period of previous year, %	With foreign countries	Compared with the same period of previous year, %	With foreign countries	
1995	612343	89.8	339297	93.6	273046	85.6	985432	115.8
1996	643669	105.1	343717	101.3	299952	109.9	1337583	135.7
1997	808257	125.6	427920	124.5	380337	126.8	1375164	102.8
1998	677751	83.9	434331	101.5	243420	64.0	1723903	125.4
1999	1025231	151.3	803837	185.1	221394	91.0	1433392	83.1
2000	1858335	181.3	1594131	198.3	264204	119.3	1539005	107.4
I rüb / 1Q	393245	265.6	325162	289.2	68083	191.1	384263	123.2
II rüb / 2Q	522448	341.6	450387	377.6	72061	154.0	363376	109.7
III rüb / 3Q	594058	234.3	546998	289.1	47060	73.1	327785	78.7
IV rüb / 4Q	348584	76.2	271584	70.9	77000	103.3	463221	124.1
2001	2078931	111.9	1855148	116.4	223783	84.7	1465064	95.2
I rüb / 1Q	526737	133.9	484118	148.9	42619	62.6	316857	82.5
II rüb / 2Q	531227	101.7	484071	107.5	47156	65.4	333308	91.6
III rüb / 3Q	540403	91.0	448139	81.9	92264	196.1	414313	126.4
IV rüb / 4Q	480564	137.9	438820	161.6	41744	54.2	400586	86.5
2002	2304893	110.9	2061150	111.1	243743	108.9	1823341	124.5
I rüb / 1Q	450164	85.5	401156	82.9	49008	115.0	388536	122.6
II rüb / 2Q	488972	92.0	441582	91.2	47390	100.5	404729	121.4
III rüb / 3Q	631127	116.8	566623	126.4	64504	69.9	466823	112.7
IV rüb / 4Q	734630	152.9	651789	148.5	82841	198.5	563233	140.6
2003	1356042	58.8	1227553	59.5	128689	52.8	1164256	63.9
I rüb / 1Q	674859	149.9	616581	153.7	58278	118.9	486576	125.2
II rüb / 2Q	681183	139.3	610772	138.3	70411	148.6	677680	167.4

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Milli Bankı / Source: National Bank of Azerbaijan Republic

2. Əsas pul-kredit göstəricilər / Main monetary indicators

Cədvəl 2.1. Pul icmali

Table 2.1. Monetary Survey

mlrd. man. / bln.man.

	01.01.03	01.04.03	01.07.03	01.08.03	01.09.03
Xalis xarici aktivlər Net foreign assets	2675.6	2728.8	2805.2	2980.5	2848.2
Xalis daxili aktivlər Net domestic assets	1273.4	1270.2	1393.8	1695.8	1744.4
Daxili kredit / Domestic Credit	2609.5	2776.7	2853.2	3115.8	3217.8
Dövlət idarəetmə sektoruna tələblər / Claims to Governmental sector	449.8	455.4	336.5	556.1	508.8
Geniş mənada pul kütləsi Broad money supply	3925.8	3979.5	4199.0	4676.3	4590.3
Geniş mənada pul kütləsi (manatla) Broad money supply (in manats)	2025.8	1946.5	2208.9	2331.4	2278.6
Banklardan kənardakı nağd pul kütləsi Cash out of banks	1668.7	1558.4	1683.1	1814.0	1781.7
Əmanətlər və depozitlər (manatla və xarici valyuta ilə) Savings and deposits (in manats and foreign currencies)	2257.0	2421.0	2516.0	2862.3	2808.6
Arayış üçün: For information:					
Pul multiplikatoru Money multiplier					
manatla in manat	1.08	1.08	1.11	1.09	1.10
xarici valyuta ilə in foreign currency	1.92	2.00	1.94	2.01	2.02
Geniş mənada pul kütləsinin dövretmə sür'əti: Velocity of broad money supply					
manatla in manat	14.6	16.9	14.8	14.1	14.4
xarici valyuta ilə in foreign currency	8.1	8.20	7.81	7.01	7.15

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Milli Bankı / Source: National Bank of Azerbaijan Republic

Cədvəl 2.2. Pul kütłəsi

Table 2.2. Money supply

mlrd. man. / bln.man.

	Pul kütłəsi (M2) Money supply (M2)			Pul kütłəsinin dəyişməsi tempi, %-la Change of money supply, %	
	Cəmi Total	o cümlədən: Out of which		Əvvəlki aya nisbətən Compared with previous month	İlin əvvəline nisbətən Compared with the beginning of the year
		nağd pul (M0) cash (M0)	nağdsız vəsaitlər Non-cash		
01/01/98	1556.3	1170.5	385.8	1.9	-
01/01/99	1218.5	926.0	292.5	4.9	-21.7
01/01/00	1404.3	1135.8	268.5	10.6	15.3
01/01/01	1629.1	1349.8	279.3	8.3	16.0
01/02/01	1441.9	1156.8	285.1	-11.5	-11.5
01/03/01	1435.9	1150.9	285.0	-0.4	-11.9
01/04/01	1527.8	1232.7	295.1	6.4	-6.2
01/05/01	1430.0	1146.0	284.0	-6.4	-12.2
01/06/01	1520.6	1185.1	335.5	6.3	-6.7
01/07/01	1516.5	1249.6	266.9	-0.3	-6.9
01/08/01	1572.6	1305.9	266.7	3.7	-3.5
01/09/01	1551.0	1280.6	270.4	-1.4	-4.8
01/10/01	1603.7	1318.1	285.6	3.4	-1.6
01/11/01	1597.5	1322.2	275.3	-0.4	-1.9
01/12/01	1552.9	1279.6	273.3	-2.8	-4.7
01/01/02	1755.6	1469.0	286.6	13.1	7.8
01/02/02	1568.1	1281.8	286.3	-10.7	-3.7
01/03/02	1569.6	1295.3	274.3	0.1	-10.6
01/04/02	1670.7	1378.4	292.3	6.4	-4.8
01/05/02	1642.9	1358.9	284.0	-1.7	-6.4
01/06/02	1658.1	1378.8	279.3	0.9	-5.6
01/07/02	1780.3	1495.8	284.5	7.4	1.4
01/08/02	1853.9	1553.9	300.0	4.1	5.6
01/09/02	1870.1	1537.9	332.2	0.9	6.5
01/10/02	1765.2	1450.2	315.0	-5.6	0.5
01/11/02	1800.7	1453.0	347.7	2.0	2.6
01/12/02	1818.3	1448.4	369.9	1.0	3.6
01/01/03	2025.8	1668.7	357.1	11.4	15.4
01/02/03	1845.1	1478.5	366.6	-8.9	-8.9
01/03/03	1909.5	1512.9	396.6	3.5	-5.7
01/04/03	1946.6	1558.4	388.2	1.9	-3.9
01/05/03	1964.3	1533.8	430.5	0.9	-3.0
01/06/03	1999.2	1563.5	435.7	1.8	-1.3
01/07/03	2208.9	1683.1	525.8	10.5	9.0
01/08/03	2331.4	1814.0	517.4	5.5	15.1
01/09/03	2278.6	1781.7	496.9	-2.3	12.5

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Milli Bankı / Source: National Bank of Azerbaijan Republic

Cədvəl 2.3. Yenidən maliyyələşdirmə dərəcələri
Table 2.3. Refinancing rates

Fəaliyyət müddəti / Action period	%
01.01.94-30.06.94	100
01.07.94-30.11.94	150
01.12.94-31.12.94	200
01.01.95-31.03.95	250
01.04.95-30.04.95	237
01.05.95-31.05.95	210
01.06.95-30.06.95	180
01.07.95-31.08.95	140
01.09.95-31.12.95	100
01.01.96-29.02.96	80
01.03.96-31.03.96	60
01.04.96-30.04.96	50
01.05.96-30.06.96	45
01.07.96-31.07.96	30
01.08.96-30.10.96	25
01.11.96-14.02.97	20
15.02.97-31.03.97	16
01.04.97-30.06.97	15
01.07.97-30.06.98	12
01.07.98-30.10.99	14
01.11.99-16.09.2002	10
16.09.2002-bu günədək / for real time	7

Cədvəl 2.4. Milli Bankın məcburi ehtiyat normaları, %

Table 2.4. Reserve requirements of NBA, %

Fəaliyyət müddəti Action period	Hüquqi şəxslərdən cəlb edilmiş vəsaitlər Deposit rates for juridical persons		Fiziki şəxslərdən cəlb edilmiş vəsaitlər Deposit rates for physical persons	
	manatla / in manats	valyutada / in foreign currency	manatla / in manats	valyutada / in foreign currency
01.10.92-30.04.93				
Tələb olunanadək Call deposits	15	15	15	15
1 aydan - 1 ilədək from 1 month to 1 year	12	12	12	12
1 ildən yuxarı over 1 year	10	10	10	10
01.05.93-30.05.93				
Tələb olunanadək Call deposits	15	15	15	15
1 aydan - 1 ilədək from 1 month to 1 year	12	12	12	12
1 ildən - 3 ilədək from 1 year to 3 years	10	10	10	10
3 ildən yuxarı over 3 years	8	8	8	8
31.05.93-19.12.93	12	5	12	5
20.12.93-30.04.94	12	25	12	25
01.05.94-30.06.94	12	5	12	5
01.07.94-31.12.94	18	5	18	5
01.01.95-31.03.95	12	12	12	12
01.04.95-28.02.97	15	15	15	15
01.03.97-01.11.99	12	12	12	12
02.11.99-bu günədək / for real time	10	10	10	10

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Milli Bankı / Source: National Bank of Azerbaijan Republic

Cədvəl 2.5. Manatın ABŞ dollaruna nisbətən rəsmi məzənnəsi

Table 2.5. Official exchange rate of manat against US dollar

TARİX / DATE	MƏZƏNNƏ / EXCHANGE RATE
Avqust 2002 / August 2002	4893.32
Dekabr 2002 / December 2002	4894.05
Yanvar 2003 / January 2003	4898.05
Fevral 2003 / February 2003	4896.84
Mart 2003 / March 2003	4904.89
Aprel 2003 / April 2003	4907.45
May 2003 / May 2003	4914.05
İyun 2003 / June 2003	4919.14
İyul 2003 / July 2003	4919.09
01.08.2003	4914.00
04.08.2003	4915.00
05.08.2003	4915.00
06.08.2003	4915.00
07.08.2003	4914.00
08.08.2003	4914.00
11.08.2003	4914.00
12.08.2003	4914.00
13.08.2003	4912.00
14.08.2003	4914.00
15.08.2003	4915.00
18.08.2003	4914.00
19.08.2003	4915.00
20.08.2003	4915.00
21.08.2003	4915.00
22.08.2003	4914.00
25.08.2003	4914.00
26.08.2003	4914.00
27.08.2003	4913.00
28.08.2003	4913.00
29.08.2003	4913.00
Avqust üzrə orta aylıq məzənnə / Average per month rate for August	4914.10
Əvvəlki aya nisbətən dəyişmə (%-lə) / Compared with previous month, %	-0.10
Avqust ayı ərzində dəyişmə (%-lə) / Change in August, %	-0.02
Əvvəlki ilin avqust ayına nisbətən dəyişmə (%-lə) Compared to August of previous year, %	0.42
Əvvəlki ilin dekabr ayına nisbətən dəyişmə (%-lə) Compared to December of previous year, %	0.41

* - Milli Bank tərəfindən müəyyən olunan rəsmi məzənnə daxili valyuta bazarında əvvəlki gün aparılmış əməliyyatların kəmiyyət göstəricilərinin orta çəkisiñə əsasən müəyyən olunur.

* - Exchange rate of the national currency is fixed by the National Bank based on average weight of quantity of internal currency market operations held on previous day.

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Milli Bankı / Source: National Bank of Azerbaijan Republic

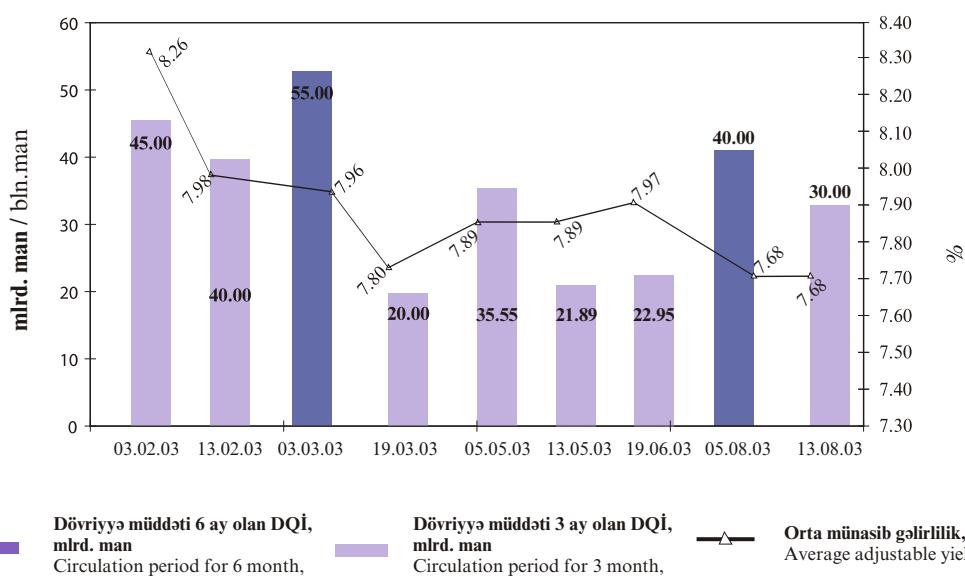
Cədvəl 2.6. 2003-cü ildə ilkin bazarda yerləşdirilmiş olan Dövlət qisamüddətli istiqrəzələr
Table 2.6. Data on Government ST-bills placed at the Primary market in 2003

Buraxılış №-si Code	Aukcionun tarixi Date of placement	Ödəmə tarixi Date of redemption	Tədavül müddəti, gün Circulation period, day	Emissiyanın həcmi, mlrd. man. Issue volume, bln. Man.	Yerləşdirilib, mlrd. man. Volume placed, bln. man.	İştirakçılardan sayı Number of participants	Gəlirlilik (%) / Yield, %	
							maksimal Maximum	orta ölçülülmüş Average weighted
10200105S	03.02.2003	05.05.2003	91	45.00	45.00	15	8.47	8.26
10200205S	13.02.2003	13.05.2003	89	40.00	40.00	13	8.02	7.98
10300305S	03.03.2003	03.09.2003	184	55.00	55.00	10	7.96	7.96
10200405S	19.03.2003	19.06.2003	92	20.00	20.00	14	7.93	7.80
10200505S	05.05.2003	05.08.2003	92	50.00	35.55	10	7.97	7.89
10200605S	13.05.2003	13.08.2003	92	45.00	21.89	8	7.97	7.89
10200705S	19.06.2003	19.09.2003	92	25.00	22.95	5	7.97	7.97
10300805S	05.08.2003	05.02.2003	184	40.00	40.00	6	7.70	7.68
10200905S	13.08.2003	13.11.2003	92	30.00	30.00	6	7.72	7.68

DQİ-n əsas analitik və makroiqtisadi göstəriciləri
Major analytical and macroeconomic indicators of T-bills

	01.09.2002	01.01.2003	01.04.2003	01.07.2003	01.08.2003	01.09.2003
Nominal üzrə məbləğ, mlrd.man. Nominal value, bln.man.	183.96	140.00	160.00	135.40	135.40	147.95
Bazar portfelinin indikatoru (illik %) Market portfolio indicator (% per year)	14.34	12.57	8.03	7.93	7.93	7.83
Dürasiya, gün Duration, days	79	50	85	57	25	61

İlkin bazarda yerləşdirilmiş dövlət qisamüddətli istiqrəzələr
Government ST-bills placed at the Primary market

Mənbə: Bakı Fond Bütçəsi / Source: Baku Stock Exchange

Cədvəl 2.7. Respublika üzrə kassa dövriyyəsi
Table 2.7. Cash operations on the Republic

mldr. man. / bln.man.

MƏDAXİL INCOME	Yanvar- avqust 2003-cü il January- August, 2003	Yekunda xüsusi çəkisi, %-la Percentage share in total, %	Əvvəlki ilə nisbətən %-la Compared with the previous year, %
Ticarət müəssisələrindən From trade organizations	76990.3	0.77	87.75
Qeyri-ticarət müəssisələrindən From non-trade organizations	143924.5	1.44	89.07
Yanacaq sürtgü materiallarının satışından From the sale of the fuel-lubricant materials	521645.2	5.22	86.85
Nəqliyyatdan From the transport	139073.9	1.39	135.42
Mənzil haqqı və kommunal xidmətlərdən From the rent and communal services	150490.3	1.51	130.35
Məşət xidməti və tamaşa müəssisələrindən From the service and performance enterprises	10070.7	0.10	129.27
Vergi və rüsumlardan From taxes and duties	606333.0	6.07	101.53
Qeyri-dövlət müəssisələrindən From the non-state enterprises	4005271.2	40.09	207.95
Vətəndaşların əmanətləri hesabında For citizens savings	44852.2	0.45	111.80
Rabitə müəssisələrindən From communication enterprises	95052.1	0.95	123.46
Fermer təsərrüfatlarından, icarədarlardan və sahibkarlardan From rural private sector, tenants	59461.8	0.60	1107.38
Dövlət mülkiyyətinin özolləşdirilməsindən From privatization of state property	12405.9	0.12	220.26
Deponent əmək haqqının qaytarılmasından From the return of the deponent salary	1188.8	0.01	72.07
Xarici valyuta satışından From the sale of foreign currency	2733489.9	27.36	123.21
Qiymətli kağızların satışından From the sale of securities	12353.4	0.12	54.71
Sair mənbələrdən From other sources	1377162.0	13.79	193.66
Mədaxil üzrə cəmi Total income	9989765.2	100.00	160.26
Ərazi idarələrinin kassa qalığı The balance of circulating cash-box of the Regional Departments	3041.1		
Bankın əməliyyat kassasının qalığı The balance of operating cash-box	78327.8		

MƏ XARİC EXPENDITURES	Yanvar-avqust 2003-cü il January-August, 2003	Yekunda xüsusi çəkisi, %-lə Percentage share in total, %	Əvvəlki ilə nisbətən %-lə Compared with the previous year, %
Əmək haqqının ödənilməsi For the payment of wages	1549247.4	15.32	106.79
Təqaütün ödənilməsi For scholarships payment	4573.3	0.05	79.37
İstehlaka yönəldilən vəsaitin tərkibinə daxil olmayan digər ödənişlərə verilən For non-consumer payment	122326.4	1.21	97.88
Yanacaq sürtgü materiallarının alınmasına For the purchase of the fuel-lubricant materials	23996.4	0.24	93.43
Kənd təsərrüfatı məhsullarının tədarükünə For agrarian products purchase	68717.6	0.68	98.41
Qiymətli kağızların alınmasına For purchase securities	5789.0	0.06	106.96
Pensiya və müavinətlərin ödənilməsinə For pensions and benefits payment	712189.0	7.04	120.16
Qeyri-dövlət müəssisələrin əmək haqqına For wage payment of non-state enterprises	125606.3	1.24	95.03
Qeyri-dövlət müəssisələrin digər ödənişlərinə For other payments of non-state enterprises	3379953.1	33.43	206.79
Digər məqsədlərə For other purposes	1523972.1	15.07	198.21
Vətəndaşların əmanətləri hesabından From citizens savings	182305.7	1.80	118.57
Xarici valyutanın alınmasına For purchase foreign currency	1909832.1	18.89	199.28
Fermer təsərrüfatlarının, icarədarların və sahibkarların hesabından From rural private sector and tenants	80198.5	0.79	1205.56
Rabitə müəssisələrinə For communication enterprises	421516.5	4.17	112.04
Məxaric üzrə, cəmi Expenditures, total	10110223.4	100.00	160.34
Ərazi idarələrinin kassa qalığı The balance of circulating cash-box of the Regional Departments	0.0		
Bankın əməliyyat kassasının qalığı The balance of operating cash-box	88495.3		
Emissiya Emission	127584.6		
Ehtiyat fonduna pul qoyuluşu Money investment in reserve fund	-		
Məxaricdə emissiyann xüsusi çəkisi Emission percentage share of expenditures	1.26		
Bir günlük orta göstərici Average daily indicator			
Mədaxil Income	41110		160.26
Məxaric Expenditure	41606		160.34
Emissiya Emission	525		

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Milli Bankı / Source: National Bank of Azerbaijan Republic

3. Maliyyə bazarı / Financial market

Cədvəl 3.1. Depozit və kreditlər üzrə orta faiz dərəcələri*
Table 3.1. Average interest rates on deposits and credits*

Göstəricilərin adı Indicators	01.01.2003		01.07.2003		01.08.2003		01.09.2003	
	manatla in manats	valyuta ilə in foreign currency	manatla in manats	valyuta ilə in foreign currency	manatla in manats	valyuta ilə in foreign currency	manatla in manats	valyuta ilə in foreign currency
Depozit və əmanətlərə görə orta faiz dərəcələri: Average interest rates on deposits and credits:	8.28	9.34	7.13	8.72	7.45	9.06	7.38	9.59
hüquqi şəxslərin / for juridical persons	7.60	4.59	6.92	5.07	6.72	5.01	6.58	5.07
Fiziki şəxslərin / for physical persons	9.03	11.75	7.31	10.71	8.93	10.62	9.10	11.09
- 1 aya qədər / till 1 month	5.00	3.80	2.00	5.08	10.00	4.49	2.08	3.82
- 1 aydan 3 aya qədər / from 1 month to 3 months	7.00	5.06	6.42	3.29	6.06	3.32	6.02	3.35
- 3 aydan 6 aya qədər / from 3 months to 6 months	5.46	6.18	7.40	6.23	7.57	6.24	7.65	5.82
- 6 aydan 9 aya qədər / from 6 months to 9 months	8.25	5.77	7.10	5.74	6.34	6.00	6.03	8.04
- 9 aydan 1 ilə qədər / from 9 months to 1 year	12.64	10.05	8.40	8.24	8.98	8.46	9.12	8.87
- 1 ildən 5 ilə qədər / from 1 year to 5 years	7.53	11.34	6.42	12.14	7.37	12.05	7.37	12.21
- 5 ildən artıq / over 5 years	-	9.94	-	5.02	-	8.00	-	15.00
Verilmiş kreditlərə görə orta faiz dərəcələri: Average interest rates on credits placed :	15.59	12.79	15.64	17.20	15.49	17.19	15.11	17.32
hüquqi şəxslərin / for juridical persons	16.02	10.97	15.87	15.86	15.50	15.61	15.14	15.63
fiziki şəxslərin / for physical persons	14.77	21.43	15.22	21.65	15.49	22.03	15.04	22.24
- 1 aya qədər / till 1 month	21.89	3.70	19.99	17.04	20.43	17.31	19.86	18.43
- 1 aydan 3 aya qədər / from 1 month to 3 months	16.77	9.44	17.14	14.22	17.98	14.63	17.00	15.34
- 3 aydan 6 aya qədər / from 3 months to 6 months	15.81	20.84	18.66	18.57	18.27	18.30	18.23	18.75
- 6 aydan 9 aya qədər / from 6 months to 9 months	17.53	22.27	17.44	20.17	17.57	21.38	17.21	21.12
- 9 aydan 1 ilə qədər / from 9 months to 1 year	16.30	19.63	15.76	18.60	15.70	18.12	15.03	18.35
- 1 ildən 3 ilə qədər / from 1 year to 3 years	12.80	15.73	13.56	15.97	13.45	16.89	13.62	16.96
- 3 ildən 5 ilə qədər / from 3 years to 5 years	12.99	12.53	8.67	13.07	8.42	12.55	7.65	11.98
- 5 ildən 10 ilə qədər / from 5 years to 10 years	25.00	8.15	25.00	13.46	25.00	13.46	25.00	13.46
Banklararası kreditlər üzrə orta faiz dərəcələri: Average interest rates on interbank credits:								
Verilmiş kreditlər üzrə / On credits placed	18.78	13.75	19.22	12.39	19.23	12.98	19.23	14.75
- 30 günədək / till 30 days	-	2.91	-	2.71	-	-	-	8.32
- 30 - 90 günlük / 30-90 days	-	17.19	-	15.53	-	17.63	-	18.65
- 90 - 180 günlük / 90-180 days	-	15.21	-	13.97	-	13.88	-	16.91
- 180 - 360 günlük / 180-360 days	18.00	14.38	18.00	16.06	18.00	15.39	18.00	15.35
- 1 ildən yuxarı / over 1 year	20.00	-	20.00	-	20.00	-	20.00	-
Alınmış kreditlər üzrə / On credits attracted	6.16	9.83	6.62	6.25	6.42	5.53	6.36	5.43
- 30 günədək / 30 days	7.00	19.34	7.00	21.39	7.00	19.64	7.00	20.78
- 30 - 90 günlük / 30-90 days	7.88	11.07	7.00	17.92	7.00	18.00	7.00	18.00
- 90 - 180 günlük / 90-180 days	9.56	13.87	8.02	11.65	7.00	7.34	7.00	6.67
- 180 - 360 günlük / 180-360 days	7.12	18.23	7.00	7.74	7.00	5.86	7.00	5.00
- 1 ildən yuxarı / over 1 year	3.84	9.35	2.18	5.31	2.16	5.31	2.14	5.31

*) - 01.01.2003-cü il tarixinədək orta faiz dərəcələri, tətbiq olunan hesabatlar üzrə, seçmə üsulu yalnız 8 bankın məlumatları əsasında hesablanır. Milli Bank tərəfindən tətbiq olunmuş yeni statistik hesabat formalarına uyğun olaraq, 01.01.2003-cü il tarixindən etibarən depozitlər və kreditlər üzrə faiz dərəcələri bütün kredit təşkilatlarının məlumatları əsasında hesablanır.

*) - Until 01.01.2003 average interest rates were calculated on 8 banks selected at random based on their reports. According to new statistical report form starting with 01.01.2003 interest rate on deposits and credits is calculated on the basis of information received from all credit organizations.

*Cədvəl 3.2. İqtisadiyyata kredit qoyuluşları**Table 3.2. Credits to the economy**mlrd. man. / bln.man.*

	01.09.02	01.01.03	01.04.03	01.07.03	01.08.03	01.09.03
Cəmi kredit qoyuluşu, Total credits, <i>ondan</i> <i>out of which</i>	2381.4	2600.8	2741.4	2916.9	2924.4	2940.8
<i>vaxtı keçmiş*/overdue*</i> <i>xüsusi çəkisi, %-la / a share, %</i>	233.9 9.82	273.1 10.50	274.5 10.01	289.1 9.91	287.7 9.84	287.9 9.79
o cümlədəm: out of which:						
qısamüddətli, ondan short-term, out of which	1668.0	1871.2	2026.0	2183.3	2186.3	2193.2
<i>vaxtı keçmiş / overdue</i> <i>xüsusi çəkisi, %-la / a share, %</i>	165.2 9.90	203.7 10.89	202.8 10.01	214.3 9.82	213.0 9.74	213.0 9.71
uzunmüddətli, ondan long-term, out of which	713.4	729.6	715.4	773.5	738.1	747.6
<i>vaxtı keçmiş / overdue</i> <i>xüsusi çəkisi, %-la / a share, %</i>	68.7 9.63	69.4 9.51	71.7 10.02	74.8 10.20	74.7 10.12	74.9 10.02
dövlət sektoruna kreditlər credits to state sector	727.1	851.9	825.7	828.6	676.0	645.1
<i>xüsusi çəkisi, %-la / a share, %</i>	30.53	32.76	30.12	28.41	23.12	21.94
özəl sektora kreditlər credits to private sector	1654.3	1748.9	1915.8	2088.2	2248.4	2295.7
<i>xüsusi çəkisi, %-la / a share, %</i>	69.47	67.24	69.88	71.59	76.88	78.06
manatla kreditlər credits in manats	830.6	869.4	903.6	918.8	1003.7	1035.6
<i>xüsusi çəkisi, %-la / a share, %</i>	34.88	33.43	32.96	31.50	34.32	35.21
valyuta ilə kreditlər credits in foreign currency	1550.8	1731.4	1837.8	1998.0	1920.7	1905.2
<i>xüsusi çəkisi, %-la / a share, %</i>	65.12	66.57	67.04	68.50	65.68	64.79
Cəmi kredit qoyuluşlarından From total volume of credits						
dövlət bankları state banks	1075.6	1240.7	1286.4	1402.7	1272.5	1244.9
<i>xüsusi çəkisi, %-la / a share, %</i>	45.17	47.70	46.92	48.09	43.51	42.33
özəl banklar private banks	901.4	1013.3	1123.8	1175.1	1312.8	1356.7
<i>xüsusi çəkisi, %-la / a share, %</i>	37.85	38.96	40.99	40.29	44.89	46.13
o cümlədəm: out of which:						
xarici kapitalın iştirakı ilə banks with foreign capital participation	353.2	316.6	334.6	309.2	358.2	367.4
<i>xüsusi çəkisi, %-la / a share, %</i>	14.83	12.17	12.21	10.60	12.25	12.49
bundan 100%-la xarici kapital ilə out of which: with 100% foreign capital	113.6	116.2	118.3	74.6	87.0	90.0
<i>xüsusi çəkisi, %-la / a share, %</i>	4.77	4.47	4.32	2.56	2.97	3.06
qeyri-bank kredit təşkilatları non-banking credit organizations	401.4	346.8	331.2	339.1	339.1	339.1
<i>xüsusi çəkisi, %-la / a share, %</i>	16.86	13.33	12.08	11.63	11.60	11.53

*) - “Aqrarkredit” bank olmayan kredit təşkilatının vaxtı keçmiş kredit qoyuluşları daxil edilmir.

*) - Without overdue credits of “Agrarcredit” Non-banking credit organization.

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Milli Bankı / Source: National Bank of Azerbaijan Republic

Cədvəl 3.3. Kommersiya banklarının iqtisadiyyatın sahələrinə kredit qoyuluşları haqqında məlumat
 Table 3.3. Information on the credits of commercial banks

	01.09.2002	01.01.2003	01.07.2003	01.08.2003	mln. man. / mln.man.
Real sektora cəmi kredit qoyuluşu Credits to real sector <i>o cümlədən:</i> <i>out of which:</i>	1980037	2254000	2577727	2585290	2601615
Vaxtı keçmiş kreditlər Overdue credits <i>xüsusi çökisi, %-la / a share, %</i>	230214 11.63	268478 11.91	284697 11.04	283358 10.96	283559 10.90
Hökumət idarələrinə verilmiş kreditlər Credits to governmental structure <i>xüsusi çökisi, %-la / a share, %</i>	169315 8.55	239816 10.64	201940 7.83	172555 6.67	180705 6.95
Ticarət və xidmət sektoruna To trade and services <i>xüsusi çökisi, %-la / a share, %</i>	499482 25.23	511176 22.68	598920 23.23	496791 19.22	513589 19.74
Energetika, kimya və təbii ehtiyatlar sektoruna To power engineering, chemical and natural reserves sector <i>xüsusi çökisi, %-la / a share, %</i>	131735 6.65	220714 9.79	162848 6.32	140734 5.44	93888 3.61
Kənd təsərrüfatı və emal (yeyinti sənayesi də daxil olmaqla) sektoruna To agriculture and processing (including food industry) sector <i>xüsusi çökisi, %-la / a share, %</i>	87922 4.44	99376 4.41	89050 3.45	95181.6 3.68	104163 4.00
İnşaat və əmlak sektoruna To construction and real estate <i>xüsusi çökisi, %-la / a share, %</i>	78928 3.99	74535 3.31	135038 5.24	176180 6.81	176495 6.78
Sənaye və istehsal sektoruna To industry and manufacturing <i>xüsusi çökisi, %-la / a share, %</i>	85599 4.32	78414 3.48	108943 4.23	198610 7.68	202609 7.79
Nəqliyyat və rabitə sektoruna To transport and communication <i>xüsusi çökisi, %-la / a share, %</i>	302148 15.26	285642 12.67	372740 14.46	280687 10.86	289079 11.11
Ev təsərrüfatlarına (fiziki şəxslərə) To household (individuals) <i>xüsusi çökisi, %-la / a share, %</i> <i>o cümlədən:</i> / out of which:	350921 17.72	413639 18.35	580847 22.53	603073 23.33	619536 23.81
Plastik kartlarla əməliyyatlar üzrə kreditlər Credits on plastic card operations <i>xüsusi çökisi, %-la / a share, %</i>	17190 0.87	18157 0.81	24104 0.94	23297 0.90	23102 0.89
İctimai təşkilatlara verilmiş kreditlər To public organizations <i>xüsusi çökisi, %-la / a share, %</i>	1908 0.10	3099 0.14	2261 0.09	2308 0.09	2189 0.08
Digər sektoral bölmələrə verilmiş kreditlər To other sectors <i>xüsusi çökisi, %-la / a share, %</i>	1937 0.10	1875 0.08	3048 0.12	2725 0.11	2887 0.11
Overdraft əməliyyatlarına yönəldilmiş kreditlər Credits on overdraft operations <i>xüsusi çökisi, %-la / a share, %</i>	37167 1.88	38030 1.69	18128 0.70	13353 0.52	13959 0.54
Akkreditivlər üzrə verilmiş kreditlər Credits on letter of credit <i>xüsusi çökisi, %-la / a share, %</i>	2753 0.14	2470 0.11	2450 0.10	2919 0.11	2154 0.08
Qarantiyalar üzrə Credits on quarantine <i>xüsusi çökisi, %-la / a share, %</i>	7 0.00	16736 0.74	16818 0.65	16815 0.65	16804 0.65
Faktorinq əməliyyatlarına To factoring operations <i>xüsusi çökisi, %-la / a share, %</i>	0 0	0 0	0 0.00	100000 3.87	100000 3.84
Maliyyə sektoruna kredit qoyuluşu Credits to financial sector	89171	104450	99565	86054	93348

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Milli Bankı / Source: National Bank of Azerbaijan Republic

Cədvəl 3.4. Cəlb olunmuş əmanətlər və depozitlər

Table 3.4. Savings and deposits attracted

mlrd. man. / bln.man.

	01.09.2002	01.01.2003	01.04.2003	01.07.2003	01.08.2003	01.09.2003
Depozit və əmanətlərin həcmi, cəmi: Volume of deposits and savings, total:	2081.6	2257.0	2421.0	2516.0	2862.3	2808.6
Fiziki şəxslər, cəmi: Physical persons, total:	668.8	767.3	896.2	963.4	977.1	1037.0
ümumi depozitlərdə xüsusi çəkisi, %-lə as a share od total deposits, %	32.1	34.0	37.0	38.3	34.1	36.9
Hüquqı şəxslər, cəmi: Juridical persons, total:	1412.8	1489.7	1524.8	1552.6	1885.2	1771.6
ümumi depozitlərdə xüsusi çəkisi, %-lə as a share od total deposits, %	67.9	66.0	63.0	61.7	65.9	63.1

Cədvəl 3.5. Əhalidən cəlb olunmuş əmanətlərin banklar üzrə strukturu

Table 3.5. Allocation of population's savings among banks

	01.09.2002	01.01.2003	01.04.2003	01.07.2003	01.08.2003	01.09.2003
Əhalidən cəlb olunmuş əmanətlər (valyuta əmanətləri daxil olmaqla)						
Savings attracted from the population, bln. man. (including foreign currency)	668.8	767.3	896.2	963.4	977.1	1037.0
dövlət bankları state banks	399.4	448.7	513.0	531.5	543.4	599.6
xüsusi çəkisi, %-lə a share, %	59.7	58.5	57.2	55.2	55.6	57.8
özəl banklar private banks	269.4	318.6	383.2	431.9	433.7	437.4
xüsusi çəkisi, %-lə a share, %	40.3	41.5	42.8	44.8	44.4	42.2
o cümlədən: out of which:						
xarici kapitalın iştirakı ilə with foreign capital participation	154.0	90.6	109.3	107.5	127.9	139.7
xüsusi çəkisi, %-lə a share, %	23.0	11.8	12.2	11.2	13.1	13.5
bundan 100%-lə xarici kapital ilə / out of which: with 100% foreign capital participation	31.4	34.9	41.1	33.1	38.2	43.0
xüsusi çəkisi, %-lə a share, %	4.7	4.5	4.6	3.4	3.9	4.1

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Milli Bankı / Source: National Bank of Azerbaijan Republic

Cədvəl 3.6. 2003-cü ilin avqust ayında xarici valyuta bazarı (min valyuta vahidi)
Table 3.6. Foreign currency market in August, 2003 (thousand currency points)

	ABŞ dolları / US dollar		Avro / Euro		Rusiya rublu / Russian rouble		İngilis funt-sterlinqi / British Pound	
	Cəmi Total	Orta çəkili məzənnə / Average weighted rate	Cəmi Total	Orta çəkili məzənnə / Average weighted rate	Cəmi Total	Orta çəkili məzənnə / Average weighted rate	Cəmi Total	Orta çəkili məzənnə / Average weighted rate
Valyuta bazارının həcmi / Volume of currency market	364407.6	4915.07	27657.3	5344.33	323162.1	161.40	15648.7	7748.31
O cümlədən / Out of which								
- BBVB-də / BICEX	20593	4915.61	405.1	5507.06	9383.7	162.49	0	0.00
- BEST-dən / B	27293.0	4915.40	0	0	0	0	0	0
- ABVB-də / OpIFEM	58509.9	4915.19	1636.9	5470.03	57795.1	161.78	56.4	7847.30
- BDMƏ-də / IBT	258011.7	4914.97	25615.3	5333.72	255983.3	161.22	2802.3	7746.34
Xarici valyutanın alışı / Foreign currency purchase	191137.7	4912.60	13496	5336.80	163143.2	161.30	1430.3	7748.40
O cümlədən / Out of which								
- BBVB-dən / BICEX	13906.9	4915.90	104.9	5531	5233.7	162.40	0	0
- BEST-dən / B	27293.0	4915.40	0	0	0	0	0	0
- ABVB-dən / OpIFEM	28487.6	4915.40	1308.6	5465.40	43581.1	161.80	56.4	7847.3
- BDMƏ-dən / IBT	121450.2	4911.00	12082.5	5321.20	114328.4	161.00	1373.9	7744.30
Məqsədlər üzrə / For purposes								
- Valyuta mövqeyinin tənzimlənməsi / Regulation of foreign exchange position	29050.9	4914.90	719.2	5413.40	12102.7	162.20	0	0
- Kreditlərin ödənilməsi / Credits repaying	916.9	4903.60	0.0	0.00	1800.0	161.90	0	0
- Digər banklara depozitlərin qaytarılması / Deposits repaying to other banks	0	0	0	0	0	0	0	0
- Mübadilə məntəqələri üçün / Exchanges	85529.8	4910.00	11114.4	5305.40	53265.5	160.20	1372.0	7744.00
- Müştərilərin tapşırığı ilə / Client orders	42001.7	4917.10	1377.9	5529.30	77417.5	162.00	56.4	7852.70
O cümlədən / Out of which								
- İdxal kontraktları üçün / Import contracts	29722.1	4917.80	1054.1	5536.70	28547.2	162.00	54.5	7848.80
- Sair məqsədlər / Other	33638.4	4915.60	284.5	5402.90	18557.6	161.00	1.9	7805.00
Xarici valyutanın satışı / Foreign currency sale	173269.9	4917.80	14161.3	5351.50	160018.9	161.50	14218.4	7748.30
O cümlədən / Out of which								
- BBVB-də / BICEX	6686.1	4915.00	300.2	5498.70	4150	162.60	0	0.00
- BEST-də / BICEX	0	0.00	0	0	0	0	0	0.00
- ABVB-də / OpIFEM	30022.3	4915.00	328.3	5488.50	14214.0	161.70	0	0.00
- BDMƏ-də / IBT	136561.5	4918.50	13532.8	5344.90	141654.9	161.40	1428.4	7748.30
Məqsədlər üzrə / For purposes								
- Valyuta mövqeyinin tənzimlənməsi / Regulation of foreign exchange position	20629.4	4915.50	484.4	5591.50	17720.5	161.90	0	0.00
- Kreditlərin ödənilməsi / Credits repaying	3381.9	4921.20	27.7	5659.20	0	0.00	0	0.00
- Digər banklara depozitlərin qaytarılması / Deposits repaying to other banks	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
- Mübadilə məntəqələri üçün / Exchanges	30522.7	4917.90	11085.4	5305.90	54314.6	160.20	1372.0	7744.00
- Müştərilərin tapşırığı ilə / Client orders	68400.9	4919.70	1577.9	5503.20	50883.4	162.10	54.5	7848.80
- Sair məqsədlər / Other	50335.0	4916.20	985.9	5487.80	37100.5	162.10	1.9	7962.30

BBVB - Bakı Bankalararası Valyuta Birjası
BICEX - Baku Interbank Currency Exchange

ABVB - Açıq Bankalararası Valyuta Bazaar
OpIFEM - Open Interbank Foreign Exchange Market

BDMƏ - Bank Daxili Mübadilə Əməliyyatları
IBT - Internal Bank Transactions

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Milli Bankı / Source: National Bank of Azerbaijan Republic

Cədvəl 3.7. Xarici valyutaların manata nisbətən çarpaz məzənnələri
 Table 3.7. Cross rates of manat against foreign currencies

Valyuta / Currency	01.09.2002	01.01.2003	01.04.2003	01.07.2003	01.08.2003	01.09.2003
1 ABŞ dolları / US Dollar	4898.00	4893.00	4907.00	4917.00	4916.00	4913.00
1 AVRO / EURO	4825.45	5080.16	5283.86	5622.84	5574.01	5344.12
1 Avstraliya dolları / Australian Dollar	2705.90	2744.73	2952.30	3280.87	3212.85	3144.57
1 BƏƏ dirhəmi / UAE Dirham	1333.55	1332.15	1335.97	1338.69	1338.38	1333.93
1 Danimarka kronu / Danish Crown	650.35	683.86	711.49	756.99	750.00	719.25
1 İngilis funt-sterlinqi / British Pound	7559.33	7837.12	7688.78	8130.75	7945.49	7750.50
1 İran riali / Iranian Rial	0.62	0.61	0.60	0.60	0.60	0.59
1 İsveç kronu / Swedish Crown	526.55	554.76	572.62	612.52	607.85	580.42
1 İsveçrə frankı / Swiss Franc	3384.38	3489.89	3579.40	3639.12	3600.01	3476.14
1 Yapon yeni / Japanese Yen	41.63	40.78	40.91	41.03	40.92	41.94
1 Kanada dolları / Canadian Dollar	3143.17	3116.96	3350.86	3648.17	3505.42	3509.29
1 Kuveyt dinarı / Kuwaiti Dinar	16234.67	16299.13	16346.59	16384.54	16460.74	16394.70
1 Livan funtu / Lebanese Pound	3.24	3.25	3.26	3.26	3.26	3.26
1 Misir funtu / Egyptian Pound	1054.89	1056.23	854.13	814.07	801.30	798.86
1 Norveç kronu / Norwegian Crown	653.15	697.03	671.62	677.68	682.34	645.32
1 Singapur dolları / Singaporean Dollar	2802.38	2812.88	2769.03	2798.84	2793.58	2795.77
1000 Türk lirası / Turkish Lira	3.00	2.95	2.87	3.46	3.45	3.51
1 Belorus rublu / Belarus Ruble	2.64	2.54	2.46	2.38	2.37	2.34
1 Qazaxstan tengesi / Kazakh Tenge	31.70	31.42	32.24	33.30	33.50	33.29
1 Qırğız somu / Kyrgyz Som	106.03	105.92	107.64	119.40	112.00	114.92
1 Eston kronu / Estonian Crown	308.42	324.68	329.48	358.82	359.50	341.33
1 Gürcü larisi / Georgian Lari	2251.95	2316.87	2309.18	2313.88	2317.56	2320.19
1 Latviya latı / Latvian Lat	8109.27	8237.37	8359.45	8641.48	8609.46	8427.10
1 Litva litı / Lithuanian Lit	1391.32	1459.90	1521.08	1640.31	1640.96	1545.21
1 Moldova leyi / Moldovan Leu	360.29	353.71	338.66	347.55	349.64	352.09
1 Özbək somu / Uzbek Som	6.28	5.16	5.06	5.05	5.05	5.05
1 Rusiya rublu / Russian Ruble	155.12	153.94	156.37	162.02	162.46	161.06
1 Tacik somonisi / Tajik Somony	1758.71	1637.44	1595.77	1591.26	1590.53	1589.97
1 Türkmen manatı / Turkmen Manat	0.94	0.94	0.94	0.95	0.95	0.94
1 Ukrayna qrivnasi / Ukrainian Hryvnia	919.12	916.42	910.39	922.00	922.15	921.16

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Milli Bankı / Source: National Bank of Azerbaijan Republic

Cədvəl 3.8. 2003-cü ilin avqustunda AZM/\$ üzrə nağd valyuta mübadilə əməliyyatlarının həcmi və məzənnəsi

Table 3.8. Volume and rate of cash AZM/\$ transactions in August, 2003

TARİX DATE	Aliş / Purchase		Satış / Sale		Orta məzənnə (1\$/AZM) Average rate (1\$/AZM)
	məbləğ (min \$) Sum (\$ thousand)	məzənnə (1\$/AZM) Rate (1\$/AZM)	məbləğ (min \$) Sum (\$ thousand)	məzənnə (1\$/AZM) Rate (1\$/AZM)	
Avqust - 2002 / August - 2002	33860.3	4882.72	70162.5	4894.01	4890.33
Dekabr - 2002 / December - 2002	42319.9	4894.46	75831.4	4902.76	4899.79
Yanvar - 2003 / January - 2003	55162.2	4898.64	60323.3	4907.01	4903.01
Fevral - 2003 / February - 2003	50285.3	4895.79	49847.1	4903.34	4899.55
Mart - 2003 / March - 2003	61871.4	4900.97	61391.6	4906.53	4903.74
Aprel - 2003 / April - 2003	56049.0	4902.23	59702.8	4908.94	4905.69
May - 2003 / May - 2003	58125.4	4908.96	66734.1	4917.54	4913.54
İyun - 2003 / June - 2003	55104.6	4913.94	72325.9	4922.22	4918.64
İyul - 2003 / July - 2003	60324.3	4919.51	87219.5	4931.62	4926.67
01.08.2003	1830.3	4920.35	5452.4	4938.13	4933.66
02.08.2003	591.0	4920.37	771.4	4938.97	4930.90
03.08.2003	368.4	4921.33	357.4	4935.84	4928.48
04.08.2003	3021.2	4922.09	3975.8	4934.15	4928.95
05.08.2003	1567.8	4924.09	2448.0	4934.70	4930.56
06.08.2003	1870.0	4916.85	2799.9	4933.08	4926.58
07.08.2003	2596.3	4919.69	3539.5	4928.14	4924.56
08.08.2003	2459.6	4918.67	4366.5	4929.62	4925.67
09.08.2003	616.1	4911.66	664.8	4926.44	4919.33
10.08.2003	375.8	4909.38	381.3	4927.43	4918.47
11.08.2003	2737.5	4916.06	4173.1	4928.33	4923.47
12.08.2003	2507.9	4915.90	3596.0	4930.25	4924.36
13.08.2003	2559.2	4915.68	4424.5	4928.58	4923.85
14.08.2003	3213.6	4914.69	4010.6	4923.11	4919.37
15.08.2003	2477.8	4916.64	3116.9	4926.76	4922.28
16.08.2003	588.9	4907.33	597.1	4920.15	4913.78
17.08.2003	473.9	4906.49	463.5	4919.33	4912.84
18.08.2003	2444.2	4914.29	3697.0	4925.68	4921.15
19.08.2003	2496.9	4915.03	2695.9	4924.63	4920.02
20.08.2003	2549.4	4914.76	4394.3	4921.08	4918.76
21.08.2003	2299.7	4913.26	3840.7	4923.31	4919.54
22.08.2003	2113.5	4916.28	3823.3	4925.13	4921.98
23.08.2003	574.8	4909.32	592.9	4921.55	4915.53
24.08.2003	393.9	4905.01	379.0	4917.81	4911.29
25.08.2003	2044.7	4913.42	2431.7	4923.27	4918.77
26.08.2003	2373.3	4913.93	4151.8	4926.30	4921.80
27.08.2003	1963.9	4914.36	2817.8	4925.27	4920.79
28.08.2003	2125.0	4908.57	3558.1	4920.11	4915.79
29.08.2003	2926.5	4915.04	4044.3	4925.26	4920.97
30.08.2003	647.6	4907.15	840.2	4919.25	4913.98
31.08.2003	441.6	4907.75	423.5	4918.68	4913.10
Yekun / Total	55250.5	4915.60	82829.3	4927.35	4922.65
Əvvəlki aya nisbətən dəyişmə (%-lə) Compared with previous month (%)	-8.41	-0.08	-5.03	-0.09	-0.08
Əvvəlki ilin iyuluna nisbətən dəyişmə (%-lə) Compared with July of previous year (%)	63.17	0.67	18.05	0.68	0.66

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Milli Bankı / Source: National Bank of Azerbaijan Republic

4. Kredit təşkilatlarının göstəriciləri / Credit organizations indicators

*Cədvəl 4.1. Bank sistemi haqqında məlumat
Table 4.1. Information on the banking system*

	01.09.02	01.01.03	01.04.03	01.07.03	01.08.03	01.09.03
Bank əməliyyatları aparmaq üçün lisensiya alan kredit təşkilatlarının sayı: Number of credit organizations, having a licence for conducting bank operations:	87	93	93	94	94	94
- o cümlədən qeyri-bank kredit təşkilatları - out of which: non-banking credit organizations	40	47	47	48	48	48
Aşağıdakı əməliyyatların aparılmasına icazəsi olan kredit təşkilatlarının sayı: Number of credit organizations, allowed to carry the following operations:						
- əhalidən əmanətlərin cəlb edilməsi / attracting savings from the population	47	42	41	41	41	41
- xarici valyutada əməliyyatların aparılması / foreign currency transactions	47	43	43	43	43	43
- qiymətli metallarla əməliyyat aparılması / operations with precious metals	1	1	1	1	1	1
- qarantiyalar, tapşırıqlar verilməsi / issue of quarantes, orders	40	41	42	42	42	42
- plastik kartlarla əməliyyat aparılması / plastic card operations	20	23	25	25	26	26
Bankların sayı Number of banks	47	46	46	46	46	46
- o cümlədən xarici kapitalın iştirakı ilə - out of which: banks with share of foreign capital	14	15	15	15	16	16
• bundan nizamnamə kapitalının 50%-dən 100% qədərini təşkil edən • out of which: banks with foreign capital from 50% to 100%	4	4	4	5	5	4
• nizamnamə kapitalının 50%-dən az olan hissəsini təşkil edən • banks with share of foreign capital less than 50%	8	9	9	8	9	10
• qeyri-rezident bankların filiallarının sayı • number of branches of non-rezident banks	2	2	2	2	2	2
Nizamnamə fondunun minimum həddinə qoyulan tələb, min ABŞ dolları Minimum Authorized fund requirement, thousand \$						
fəaliyyətdə olan banklar üçün / for operating banks	2500	2500	2500	2500	2500	2500
yeni açılan banklar üçün / for newly opened banks	5000	5000	5000	5000	5000	5000
Bankların faktiki nizamnamə fondu, mlrd. manat Actual authorized fund of banks, bln. man.	599.1	628.8	650.1	689.7	692.5	701.5
dövlət bankları / state banks	55.5	56.1	60.9	72.0	72.0	72.0
özəl banklar / private banks	543.6	572.7	589.2	617.7	620.5	629.5
- o cümlədən xarici kapitalın iştirakı ilə bankların nizamnamə fondu - out of which: authorized fund of banks with share of foreign capital	172.7	204.0	207.7	230.6	252.8	254.7
bundan 100%-li xarici kapital ilə bankların nizamnamə fondu out of which: AF of banks with 100% foreign capital	65.3	89.8	89.8	107.0	107.0	107.0
- xarici kapitalın iştirakı ilə bankların nizamnamə fondunun xüsusi çəkisi (%-lə) - percentage share of the authorized fund of banks with share of foreign capital (%)	28.8	32.4	31.9	33.4	36.5	36.3
bundan 100%-li xarici kapital ilə bankların nizamnamə fondunun xüsusi çəkisi (%-lə) / out of which: percentage share of the authorized fund of banks with 100% foreign capital (%)	10.9	14.3	13.8	15.5	15.5	15.3
orta hesabla 1 banka düşən nizamnamə fondu, mlrd. manat average estimated authorized fund per one bank, bln. Manats	12.7	13.7	14.1	15.0	15.1	15.2
Fəaliyyət göstərən kredit təşkilatlarının filiallarının sayı Number of branches of operating credit organizations	200	220	231	268	271	281
Kredit təşkilatlarının xaricda fəaliyyət göstərən strukturları: Structures of credit organizations, operating on abroad:						
- filialları - cəmi / branches - total	1	1	1	1	1	1
- nümayəndəlikləri - cəmi / representatives - total	1	1	2	2	2	2
- törəmə kredit təşkilatı / affiliate credit organization	1	1	1	1	1	1
Fəaliyyət göstərən bank olmayan kredit təşkilatlarının filiallarının sayı Number of branches of operating non-banking credit organizations		12	12	16	16	16

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Milli Bankı / Source: National Bank of Azerbaijan Republic

*Cədvəl 4.2. Bank aktivlərinin və passivlərinin strukturu**Table 4.2. Banking assets and liabilities concentration*

		01.06.03		01.07.03		01.08.03	
		mlrd. manat bln. manats	yekunda %-la In % to total	mlrd. manat bln. manats	yekunda %-la In % to total	mlrd. manat bln. manats	yekunda %-la In % to total
AKTİVLƏR / ASSETS							
1	Nəğd vəsaitlər / Cash on hand	252.9	5.49	285.9	6.26	274.0	5.59
2	Müxbir hesablar / Correspondent accounts	931.8	20.23	1009.8	22.11	969.8	19.78
3	Maliyyə sektoruna verilmiş kreditlər və depozitlər / Credits and deposits to financial sector	672.6	14.60	359.3	7.87	784.2	15.99
4	Müştərilərə kreditlər / Credits to customers	2076.0	45.07	2221.8	48.65	2143.1	43.71
5	İnvestisiyalar / Investments	230.0	4.99	233.3	5.11	248.1	5.06
6	Digər aktivlər / Other assets	442.9	9.62	457.2	10.01	483.6	9.86
	Cəmi aktivlər / Total assets	4606.2	100.00	4567.3	100.00	4902.8	100.00
PASSİVLƏR / LIABILITIES							
1	I Cəmi öhdəliklər / Total liabilities	3735.8	81.10	3679.2	80.56	3996.9	81.52
2	Depozitlər cəmi / Deposits, total	2965.3	64.38	2857.5	62.56	3229.4	65.87
3	Maliyyə sektorundan alınmış kreditlər və depozitlər / Credits and deposits from financial sector	546.9	11.87	557.2	12.20	657.5	13.41
4	Digər öhdəliklər / Other Liabilities	223.6	4.85	264.5	5.79	110.0	2.24
	II Kapital / Capital	870.4	18.90	888.1	19.44	905.9	18.48
	Cəmi passivlər / Total Liabilities	4606.2	100.00	4567.3	100.00	4902.8	100.00

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Milli Bankı / Source: National Bank of Azerbaijan Republic

5. Ödəniş sistemləri / Payment systems

*Cədvəl 5.1. Ödəniş sistemlərinin əsas göstəriciləri**Table 5.1. Key indicators of Payment systems*

	2002-ci il Y 2002	2003-cü il / Y 2003									
		Yanvar / January	Fevral / February	Mart / March	Aprel / April	May / May	İyun / June	İyul / July	Avqust / August	Yanvar- avqust January-August	
Ödənişlərin sayı (min) Number of Payments	436	46	41	54	59	58	57	64	55	434	
o cümlədən: / out of which											
İri və təcili ödənişlər / large and urgent payments	416	29	21	30	30	30	28	32	28	228	
xüsusi çəkisi, %-lə as a share, %	95.41	63.04	51.22	55.56	50.85	51.72	49.12	50.00	50.91	52.53	
pərakəndə və xırda ödənişlər retail and small payments	20	17	20	24	29	28	29	32	27	206	
xüsusi çəkisi, %-lə as a share, %	4.59	36.96	48.78	44.44	49.15	48.28	50.88	50.00	49.09	47.47	
Ödənişlərin həcmi (mlrd. manat) Volume of Payments (bln. man.)	28869.9	2147.8	2347.2	2844.7	3271.7	2862.7	3578.3	3789.0	2921.4	23762.8	
o cümlədən: / out of which											
İri və təcili ödənişlər / large and urgent payments	28826.5	2096.2	2270.1	2747.5	3151.6	2748.3	3453.2	3646.5	2800.2	22913.6	
xüsusi çəkisi, %-lə as a share, %	99.85	97.60	96.72	96.58	96.33	96.00	96.50	96.24	95.85	96.43	
pərakəndə və xırda ödənişlər retail and small payments	43.4	51.6	77.1	97.2	120.1	114.4	125.1	142.5	121.2	849.2	
xüsusi çəkisi, %-lə as a share, %	0.15	2.40	3.28	3.42	3.67	4.00	3.50	3.76	4.15	3.57	
Ödəniş sistemində istifadəçilərin sayı / Number of users in the Payment system	91	88	89	89	89	89	89	88	88	-	
İri və təcili ödənişlər large and urgent payments	48	44	44	44	44	44	44	44	44	-	
xüsusi çəkisi, %-lə as a share, %	52.75	50.00	49.44	49.44	49.44	49.44	49.44	50.00	50.00	-	
pərakəndə və xırda ödənişlər retail and small payments	43	44	45	45	45	45	45	44	44	-	
xüsusi çəkisi, %-lə as a share, %	47.25	50.00	50.56	50.56	50.56	50.56	50.56	50.00	50.00	-	

Manbə: Azərbaycan Respublikası Milli Bankı / Source: National Bank of Azerbaijan Republic

METODOLOJİ İZAHATLAR

METHODOLOGICAL EXPLANATION

Ümumi Daxili Məhsul (ÜDM) - hesabat dövrü ərzində rezident istehsalçıların iqtisadi fəaliyyətinin ümumiləşdirilmiş göstəricisi olaraq, ölkə iqtisadiyyatının sahələrində yaradılmış eləvə dəyərin məcmusu kimi ölçülür.

Istehlak qiymətləri indeksi (IQİ) - İnflyasiyanın səviyyəsini xarakteriza edən əsas göstəricilərdən biri, Orta alıcılıq qabiliyyətli alıcının aldığı malların və istifadə etdiyi xidmətlərin qeydə alınmış məcmusunun dəyərinin ümumi dəyişməsini səciyyələndirən nisbi göstəricidir. Bu göstərici müəyyən dövr ərzində istehlak edilən malların və xidmətlərin dəyişməz qaldığı şəraitdə əhalinin istehlak xərclərinin ümumi möbləğinin dəyişməsini eks etdirir. IQİ-nin başlıca təyinatı istehlak mallarının və xidmətlərin qiymət dinamikasının müəyyənləşdirilməsidir.

Tədiyyə balansı - Azərbaycan Respublikasının tədiyyə balansı hesabat dövrü ərzində rezidentlər və qeyri-rezidentlər arasında bütün iqtisadi fəaliyyətin nəticələrini özündə eks etdirən statistik göstəricilər sistemidir. Tədiyyə balansının tərtib olunması respublikanın tədiyyə qabiliyyətin haqqında dolğun mə'lumatı eks etdirir və dövlətin makroqıtsadi siyasetinin əsas ələtlərindən olan xarici ticarət, investisiya, valyuta tənzimləməsi və valyuta nəzarəti, məzənnə siyasetinin müəyyən edilməsində böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Pul icmalı - maliyyə sektoru ilə digər sektorlar arasında olan maliyyə münasibətlərini eks etdirir, pul icmalı Milli Bankın aylıq mühəsibat balansının və kredit təşkilatlarının icmal mühəsibat balansının analitik qruplaşdırılması yolu ilə hesablanan Milli Bankın və Kredit təşkilatlarının analitik balans hesablarının birləşdirilməsinə əsaslanır.

Xalis xarici aktivlər - pul-kredit tənzimləməsi orqanları və kredit təşkilatlarının qeyri-rezidentlərlə xarici valyutada və qiymətlə metallarla aparılan aktiv və passiv əməliyyatların saldosudur. Xalis daxili aktivlər - bank sisteminin mərkəzi hökumətlə, fərdi sektorla, müəssisə və təşkilatlarla, maliyyə təşkilatları ilə, dövlət idarəetmə orqanları ilə aparılan aktiv və passiv əməliyyatların saldosudur. Geniş mənənda pul kütłəsi - ölkə iqtisadiyyatında ödəniş vasitəsi kimi ani istifadə oluna biləcək bütün pul vəsaiti. Bu göstərici xalis xarici aktivlərin və xalis daxili aktivlərin məcmusu kimi və ya banklardan kənardakı nağd pul ilə əmanət və depozitlərin məcmusu kimi hesablanır.

Banklardan kənardakı nağd pul - Milli Bankın və kredit təşkilatlarının kassalarında olan pullar istisna olmaqla Milli Bank tərəfindən dövriyyəyə buraxılmış nağd pul vəsaiti.

Pul multiplikatoru - iqtisadiyyatın, xüsusilə da bank sisteminin pul yaratmaq qabiliyyətini xarakterizə edir və pul kütłəsinin və inflyasiyanın səviyyəsindən nəzarət etmək üçün zəruri olan göstəricilərdəndir. Pul multiplikatoru geniş pul kütłəsinin pul bazasına (ehtiyat pullara) nisbat kimi hesablanır.

Pul kütłəsi (M2) - iqtisadi siyasetin işlənməsi, makroiqtisadi proporsiyaların müəyyən edilməsi zamanı istifadə edilən mühüm maliyyə aqreqatı. Dövriyyədə olan nağd pul ilə nağdsız vəsaitlərin cəmi kimi hesablanır. Geniş mənənda pul kütłəsindən fərqli olaraq bura xarici valyuta ilə əmanət və depozitlər daxil edilir.

Nağdsız vəsaitlər - qeyri-maliyyə təşkilatlarının, müəssisələrin, fiziki və hüquqi şəxslərin milli valyutaya ilə hesablaşma, cari, depozit və digər tələb olunanadək hesablarında və eləcədə müddətli əmanatlıarda olan vəsaitlər. Nağd pul (M0) - Ödeniş vasitəsi kimi ani istifadə olunan pul kütłəsinin ən likvid hissəsi. Dövriyyədə olan banknot və sikkələr (Bax: dövriyyədə olan nağd pul).

Yenidən maliyyələşdirmə dərəcələri - Milli Bankın kommersiya banklarına yenidən maliyyələşdirmə qaydasında verdiyi kreditlərə görə formalasın faiz dərəcəsi. Pul-kredit tənzimləməsi aləti kimi Milli Bank tərəfindən banklararası bazarda faiz dərəcələrinə, eləcə də fiziki və hüquqi şəxslərin əmanət və depozitlərinə, onlara verilən kreditlərə görə faiz dərəcələrinə təsir vaitəsidir.

Məcburi ehtiyat normaları - kommersiya banklarının cəlb etdikləri əmanatların və depozitlərin məcburi qaydada mərkəzi bankda saxlanıqları hissəsi nəzərdə tutulur və pul-kredit siyasetinin əsas ələtlərindən biridir. Bank sisteminin ümumi likvidliyini tənzim edən mexanizmi özündə eks etdirir. Ehtiyat normaları kredit təşkilatlarının kredit imkanlarının möhdudlaşdırılması və dövriyyədə olan pul kütłəsinin lüzumsuz artımının qarşısının alınması üçün istifadə edilir.

Gross domestic product (GDP) - is measured as aggregate of the added value, created in the branches of economics. The generalizing economic indicator of the activities of prousers-residents during the report period.

The Consumer price index (CPI) - is the main indicator of the inflation level. It characterizes the dynamics of the value of the goods and services obtained by the customer with a medium purchasing power. It reflects the changes of the total sum of the consumer expenses of the population on the unchangeable collection of the consumer goods and services within a definite period. The main purpose of CPI is to define the value dynamics of the consumer goods and services.

The Balance of payments is the system of statistical indicators, reflecting the results of economic activities between the residents and non-residents of Azerbaijan Republic during the report period. The composition of the Balance of Payments reflects full information about the paying capacity of the Republic and represents a particular meaning in the definition of the main instruments of macroeconomic policy of the government - foreign trade, investment, rate policy, as well as currency regulation and currency control.

The Monetary survey reflects financial relationship between the financial sector and other sectors. The monetary survey is based on consolidated analytic balance of the National Bank and credit organizations, calculated through analytic group of indicators of the monthly accounting balance of the National Bank and the reviewing accountancy balance of the credit organizations.

The Net foreign assets are the balance on the active and passive operations with foreign currency and valuable metals, fulfilled by the organs of the monetary-credit regulation and by credit organizations with non-residents.

The Net domestic assets are the balance on the active and passive operations of the bank system with the central government, individual sector, enterprises and organizations, with financial organizations and organs of the state management.

The Broad money supply is all the monetary means, used as the payment means in the country's economy. This indicator is considered as an aggregate of net foreign assets and net internal assets or as an aggregate of cash outside banks, savings and deposits.

The cash out of banks is the cash monetary means issued in circulation by the National Bank, except the money in cash-box of the National Bank, and credit organizations.

The money multiplier characterizes the capacity of economy, particularly the bank system, to make money and is one of the main indicators, essential for control over the dynamics of money supply and the level of inflation. The money multiplier is considered as the attitude of the broad money supply towards the monetary base (reserve money).

The money supply (M2) is a special financial aggregate, used during the analysis of the economic policy and definition of a macroeconomic proportion. It is considered as a total of the cash and non-cash in circulation. In comparison with the broad money supply, savings and deposits in foreign currency are not included here.

The non-cash means is the means of non-financing organisations, enterprises, physical and juridical persons in the national currency on the calculated, current, deposit and other call deposits accounts for, as well as in urgent savings.

The cash (M0) is the most liquid part of the money supply, used as the payment means. The notes and anniversary coins in circulation (see: The cash in circulation).

The refinancing rate is the interest rate, formed by cre-dits, given by the National Bank to Commercial Bank in the Form of refinancing. It issued by the National Bank as the instrument of the monetary-credit regulation as the means of influence on the percentage rate on interbank market, as well as on percentage rate on accounts and deposits of physical and juridical persons, and on the credits given to them.

The reserve requirements is a part of the attracted accounts deposits by commercial banks, kept in the proper order in the central bank. It is one of the main instruments of monetary-credit policy. It reflects the mechanism of common liquid assets of the bank system. The reserve requirements are used for the prevention restriction of credit possibilities, credit organizations and the baseless growth of the money supply in circulation.

Dövlət qısmüddətli istiqrazları (DQİ) - maliyyə Nazirliyi tərəfindən buraxılan güzəştli və müəyyən dövriyyə müddəti olan (1 ilədək) qiymətli kağızdır. İstiqrazların parametrləri Maliyyə Nazirliyi tərəfindən müəyyənləşdirilir. DQİ-nin ilkin və təkrar bazarda yerləşdirilməsi Bakı Fond Bircasında hayata keçirilir.

DQİ-in auksionda yerləşdirilmiş həcmi - auksionda təklif edilmiş sifarişlər əsasında iştirakçılar tərəfindən istiqraz emissiyasının alınmış hissəsidir.

Orta münasib qiymət - satışdan əldə edilmiş məbləğin satılmış istiqrazların nominal dəyərinə olan nisbəti kimi hesblanın faizdir. Orta ölçülümləşdirilmiş - orta münasib qiymət əsasında təsdiq olunmuş metodla ilə hesablanan gölərlilikdir.

Bazar portfelinin indikatoru - dövriyyədə olan istiqrazların aqreqasiya edilmiş (ortalanmış) gölərlüyüdir. Aqreqasiya gölərliliyin ödəniş tarixinədək müddət və istiqrazların ilkin yerləşdirmə zamanı yerləşdirilmiş həcmi üzrə ölçülməsi vasitəsilə aparılır. İndikatorun artması - bazarnın gölərliliyinin artması, azalması isə - gölərliliyin aşağı düşməsi niyətindədir.

Dürasiya - dövriyyədə olan istiqrazların orta dövriyyə müddətidir. Dürasiya istiqrazların ödəniş tarixinədək müddətinin istiqrazlardan dövriyyədə olan həcmi üzrə ölçülməsi vasitəsilə hesablanır.

İqtisadiyyata kredit qoyuluşları - bankların əsas aktiv əməliyyatlarından biri olub, onların azad resurslarının yerləşdirilməsini - müştərilərə kredit verilməsini xarakterizə edir.

Depozit və əmanətlərin həcmi - kredit təşkilatları tərəfindən milli və xarici valyuta ilə hüquqi və fiziki şəxslərdən pul vasaitlərinin cəlb edilməsi üzrə əsas passiv əməliyyatlardan birini xarakterizə edir.

Bakı Banklararası Valyuta Bircası (BBVB) - bu segment Bakı Banklararası Valyuta Bircasının üzvü olan iştirakçı bankların sifarişləri əsasında formallaşır.

Açıq Banklararası Valyuta Bazarı (ABVB) - bankların qarşı-liqli razılığı əsasında həyata keçirilən alqı-satqı əməliyyatları əsasında formallaşır.

Bankdaxili mübadilə əməliyyatları - bankın öz müştəriləri ilə valyuta mübadilə əməliyyatlarının həyata keçirdikləri segmentdir. Bu segmentdə hərraclar müştərilərin valyuta alış və ya satışı sifarişləri əsasında bank tərəfindən həyata keçirilir.

Manatın çapraz məzənnəsi - manatın xarici valyutalarla nisbətən məzənnəsi həmin valyutaların və manatın ABŞ dollarına nisbətən məzənnələri əsasında müəyyənləşdirilir.

Kredit təşkilatı - öz fəaliyyətinin əsas məqsədi kimi mənəfət götürmək üçün Milli Bankın lisenziyası əsasında "Azərbaycan respublikasının bankları və bank fəaliyyəti haqqında" Qanununda nəzərdə tutulmuş bank əməliyyatlarını aparmaq hüququna malik olan hüquqi şəxsdir. Bank - fiziki və hüquqi şəxslərin pul vəsaitini depozito cəlb etmək, həmin vəsaiti müddətlilik və faizlə geri qaytarmaq şərti ilə öz adından və öz hesabına yerləşdirmək, fiziki və hüquqi şəxslərin hesablarını açmaq və aparmaq əməliyyatlarının məcmusunu həyata keçirmək üçün müstəsna hüquqa malik kredit təşkilatıdır.

Qeyri-bank kredit təşkilatı - ayrı-ayrı bank əməliyyatları həyata keçirmək üçün Milli Bankdan lisenziya almış hüquqi şəxsdir.

Kredit təşkilatının nizamnamə fondu - kredit təşkilatının təsisçilərinin payları əsasında formallaşdırılır. Nizamnamə fondunun sabit fəaliyyət üçün əsas yaratmaq və bankın gölərini artırmaq, potensial zərəri ödəmək, ictimai inam yaratmaq və müştərilərin, əmanətçilərin etimadını doğrultmaqdır. Qanunvericiliklə nizamnamə fondunun məbləği məhdudlaşdırılır. Lakin kredit təşkilatının fəaliyyətinin sabitliyini təmin etmək məqsədilə Milli Bank nizamnamə fondunun minimum həddinə tələb qoya bilər.

Filial - hüquqi şəxs olmayıb, Milli Bankın icazəsi ilə kredit təşkilatının olduğu yerdən kənarda açılan, kredit təşkilatının lisenziyasında nəzərdə tutulan bank fəaliyyətinin hamisini və ya bir hissəsinin onun adından həyata keçirən kredit təşkilatının ayrıca bölməsidir.

Nümayəndəlik - hüquqi şəxs olmayıb, Milli Banka xəbər vermekle kredit təşkilatının olduğu yerdən kənarda açılan, bank fəaliyyəti ilə məşğul olmaq hüququ olmayan, kredit təşkilatının mənafeyini təmsil və müdafiə edən, onun adından əqdlər bağlayan, digər hüquqi hərəkətlər edən kredit təşkilatının ayrıca bölməsidir.

Törəmə kredit təşkilatı - nizamnamə kapitalında üstün iştiraka və aralarındaki müqaviləyə əsasən fəaliyyəti başqa kredit təşkilatı tərəfindən müəyyənləşdirilən hüquqi şəxsdir.

The state short-term bills (ST-bills) are the securities issued by the Ministry of Finances with discount and for a definite circulation period on (to one year). The parameters of the ST-bills are defined by the Ministry of Finances. Placements of ST-bills are held at the Baku Stock Exchange.

The volume of placement of ST-bills in auction is a part of the securities, obtained by the auction participants on the basis of orders. The average price - is the percentage correlation of the obtained sum from the sales and nominal cost of the bills.

The average adjustable yield is calculated by the method, confirmed on the basis of the average discount price of the bills at the moment of payment.

Duration - the average volume-weighted period on T-bills, calculated by time to redemption and volume in circulation.

Market portfolio indicator - mean aggregate (average) of yields on T-bills, weighted by time to redemption and volume in circulation. Increase of indicator is fixed increase of market yield and reduction of indicator - reduction of market yield.

The credits to the economy is one of the main active operations of the bank. It characterizes the placement of the bank resources, giving credits to the bank clients.

The volume of deposits and savings characterizes one of the basic passive operations of the credit organizations on the attraction of the money means of the national and foreign convertible currency from the juridical and physical persons.

Baku Interbank Currency Market (BICM) - This segment is formed on the basis of operating banks, being the members of Baku Interbank Currency Exchange.

Organized Interbank Foreign Exchange Market (OrIFEM) - The participants of this segment sign a contract with Baku Interbank Currency Exchange. The auctions in OrIFEM are realized by electronic trade network. The auctions are held by operating banks according to their mutual agreement and without the interference of Baku Interbank Currency Exchange.

Open Interbank Foreign Exchange Market (OpIFEM) - is formed on the basis of stockmarket activities, held on the mutual agreement of banks.

Internal Bank Transactions (IBT) - It is a segment, conducting the currency exchange operations with the bank clients. The auctions in this segment are fulfilled on the basis of clients' orders for purchase and sale of currencies.

Cross-rate of Manat is fixed on the basis rates of foreign currencies and Manat against US Dollars. The credit organizations are juridical persons, having the right to carry out bank operations, envisaged in the law "About the banks and the bank activities in Azerbaijan Republic" on the basis of licence of the National Bank for the purpose of making a profit.

Bank is a credit organization, having an exclusive right to carry out operations on the opening and handling of accounts of physical and juridical persons, to attract money means to deposit of the physical and juridical persons, as well as their placement on its expence and on its behalf on condition return with the interest on time.

Non-bank credit organizations are juridical persons, having received the licence of the National Bank to carry out separate bank operations.

The authorized fund of the credit organization is formed on the basis of the founders shares of the credit organizations. The purpose of the authorized capital is to create the base for stable activities, increase the bank in comes, recover potential losses, justify the customer's trust and depositors. According to the legislation, the amount of the authorized fund is not limited. However, to provide stable activities of the credit organization, the National Bank can define the minimum limit of the authorized fund.

The branch is a separate subdivision of the credit organization, not being a juridical person and carrying out all or a part of the bank operation, indicated in the licence of the credit organization (head). The branch is opened with the permission of the National Bank in the territory of credit organization activities.

The representation is a separate subdivision of the credit organization, not being a juridical person and not fulfilling bank activities. It represents and protects the interests of the credit organization, fulfills on its behalf, the deals and other juridical operations. The representation is opened beyond the territory of the activities of the credit organization, informing the National Bank.

The affiliated financial organization is a legal person, activities of which are determined on the basis of primary participation in the authorized capital and on the contract concluded with other financial organization.